

Posudek bakalářské/magisterské diplomové práce
Posudek - Závěrečná práce - CŽV

Student: Stanislava Hrachová

Obor: Český jazyk se zaměřením na vzdělávání (B0114A090014)

Název práce v českém jazyce: Starší česká literatura na současných středních školách

Název práce v anglickém jazyce: Older czech literature in contemporary secondary schools

Vedoucí práce: doc. PhDr. Miloš Sládek, Ph.D.

Oponent práce: Mgr. et Mgr. Eva Blinková Pelánová, Ph.D.

Předkládaná bakalářská práce se snaží mapovat problematiku středoškolské výuky starší české literatury. V přípravné kapitole 2 (s. 10–20) si autorka nejprve probrala katalog požadavků ke státní maturitě a svému čtenáři přiblížila otázku banky pracovních listů od Cermatu. Na tomto základě bakalářská práce sleduje konkrétní maturitní seznamy literatury a praxi na několika vybraných školách. Těžiště práce představuje část 4 (s. 26–46) nabízející lekce k problematice, kterou předchází šetření identifikovalo jako málo oblíbenou u současných učitelů. Návrhy lekcí vycházejí převážně z autorčiny konkrétní zkušenosti s výukou literatury na střední průmyslové škole.

Pozornost je věnována textům ve staroslověnštině (*Proglas, Život Konstantinův*), dále nejstarší legendistice (*První staroslověnské legendě o svatém Václavu* a latinské *Kristianově legendě*) a nejstarším textům v češtině (písňím *Hospodine, pomiluj ny* a *Svatý Václave, vévodo české země*). V této části text práce volně přeskakuje mezi výukovými podklady, návody k jejich užití a reflexí (převážně vlastní) učitelské praxe. Zpracovaná problematika je poměrně úzká, materiálů není mnoho a neúměrně velký prostor je věnován detailnímu představení průběhu navrhovaných lekcí, či jejich reflexi. Kvalifikační práci by prospěla důslednější strukturace ve smyslu oddělení reflexe a studijních materiálů.

Titul práce sice hovoří o středních školách obecně, ale autorčina praxe je spjatá s průmyslovkou, kde je v pravděpodobně převážně chlapeckých třídách literatura považována spíše za „nutné zlo“ (s. 46). V předkládané práci je zřetelné velké odhodlání autorky motivovat své studenty, a to především v pasážích, kde si klade otázku, jak tyto studenty přímo přitáhnout k četbě. V tomto smyslu se uvažuje o výhodách zážitkového přístupu k výuce a o metodách dramatické výchovy. Zvláště naléhavě se zřejmě kladla otázka, do jaké míry přizpůsobit výuku životnímu stylu a očekávání žáků (práce pracuje s konceptem generace „sněhových vloček“). Navrhované materiály k Sámově říši a Velké Moravě (s. 29) i k významu křesťanství

(s. 31–32) by se – co do poskytnutého objemu informací – podle mých zkušeností hodily spíš na základní školu. Nechci zpochybňovat pedagogické zkušenosti Stanislavy Hrachové, ale pro účely nabídnutých didaktických materiálů (které budou spolu s prací k dispozici přes repozitář UK) by neškodilo uvažovat větší rozmanitost možných řešení a méně akcentovat vlastní, konkrétní zkušenost pedagoga. Lekce pro první ročník jsou vystavěny zážitkově a případná žakovská práce s textem je koncipována výlučně kreativně a na způsob čtenářské dílny, např. „práce s textem“ na s. 40n.

Bakalářská práce je pojata v dotyku se zkušeností pedagoga a je výrazně akcentován rozměr reflexe vlastní práce. Důležitým aspektem bylo ukázat, že zmíněné literární texty jsou sice odlehlé v čase, ale stále představují základ či podhoubí naší kulturní identity. Předkládaná práce rámcově vyhovuje svým formálním i jazykovým zpracováním, a doporučuji ji k obhajobě.

Otázka k lednové obhajobě: **1.** Předkládaná práce se v části 3 („Generace sněhových vloček“) poměrně důsledně zabývá potřebami současných středoškoláků, psychologizací jejich „jinakosti“ ve vztahu ke světu či očekávání učitelů. Neocitá se ale učitel pak tak trochu v pozici toho, kdo poskytuje „servis na míru“? A pokud ano, jak byste takovou roli vnímala?

V Praze dne 1. ledna 2025

Eva Blinková Pelánová
Podpis